



Utbildningsförvaltningen

Riktlinjer barn- och elevhälsa i Växjö kommun

Vad är en riktlinje?

Riktlinjen slår fast vad som gäller för Växjö kommun vid sidan av vad som följer av lagar och förordningar. Dess syfte är att skapa likvärdighet inom utbildningsnämndens verksamheter i Växjö kommun så att barn och elever ges samma förutsättningar oavsett vilken kommunal enhet barnet/eleven möter. Barn- och elevhälsans mål är att skapa så positiva lärmiljöer som möjligt för alla barn och elever i Växjö kommuns verksamheter.



Den av Socialstyrelsen och Skolverket framtagna Vägledning för elevhälsan (2014) ska ses som ett stöd till denna riktlinje.

* Riktlinjen är här något förkortad. Hela riktlinjen finns att hitta på utbildningsförvaltningens intranät.

Utbildningsförvaltningen
Växjö kommun
telefon 0470-410 00
www.vaxjo.se

Barnhälsans uppdrag och arbetssätt

(Gäller barn 1 år till förskoleklass)

Barnhälsovården Region Kronoberg ansvarar för barns hälsa i förskoleåldern. Från och med förskoleklass övergår ansvaret till skolans elevhälsa.

I Växjö kommun har förskolan tillgång till viss del av elevhälsan, till exempel kan specialpedagog tillkallas från den områdescentrala elevhälsan för att säkerställa observationer som gjorts av förskolans personal och därefter bistå med handledning. Behov identifieras i barnhälsoteamet (elevhälsoteamets motsvarighet) och förskolechef är den som vid behov kontaktar områdescentrala elevhälsan.

Under förskolechefs ledning upprättar barnhälsoteamets representanter tillsammans med personalen en barnhälsoplan på varje förskola där rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning dokumenteras utifrån gällande styrdokument och denna riktlinje.

Arbetsmetod "Tidiga insatser"

Arbetsmetoden "Tidiga insatser" riktar sig i första hand till de yngre åldrarna men förhållningssättet gäller i hela 1–20-årsperspektivet. Tidiga insatser innebär ett proaktivt arbete med hälsofrämjande och förebyggande insatser. Detta för att tidigt identifiera och förebygga svårigheter för barn och familj och främja positiv utveckling för barn i allmänhet och för personer med egen sårbarhet i synnerhet.

Förhållningssättet Tidiga insatser finns på alla enheter vilket innebär en beredskap för att använda sig av arbetsmetoden för att identifiera och förebygga svårigheter för barn och familj. Arbetsmetoden inbegriper handledning, vägledning, råd och stöd till såväl familjer, barn/elever, pedagoger som skolledare av de professioner som finns på enhets- alternativt områdesnivå. Hur förhållningssättet och arbetsmetoden Tidiga insatser används på respektive enhet/område skrivs fram i barnhälso-/elevhälsoplan.

Elevhälsans uppdrag och arbetsätt

(Gäller förskoleklass till och med avslutad gymnasieutbildning)

I och med skollagen (2010:800) som började tillämpas 1 juli 2011 samlades skolhälsovården, den särskilda elevvården och de specialpedagogiska insatserna i en samlad elevhälsa. Elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsans insatser ska stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Varje profession har ett särskilt ansvar att bidra med sin specifika kompetens och att samverka med övriga professioner inom elevhälsan, skolan och utanför skolan. En sammanhållen elevhälsa ska finnas för elever i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola.

Enligt skollagen ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator för medicinska, psykologiska och psykosociala insatser. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Elevhälsan arbetar hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande på tre nivåer; organisation, grupp och individ. Det hälsofrämjande förhållningssättet

syftar till att stärka och bibehålla det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet samt bygga på individens delaktighet och tilltro till den egna förmågan.

Elevhälsans gruppriktade arbete

Den samlade elevhälsan med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska...

... i det till gruppnivå riktade arbetet

- främja elevers lärande, utveckling och hälsa
- förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa.

Det gruppriktade arbetet kan innebära att elevhälsans kompetenser kan ingå i arbetslag eller i särskilda behovsgrupper tillsammans med pedagoger för att planera lärande - och utvecklingsarbete. Det kan vara kring det som rör elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund, t ex arbetet mot kränkande behandling, undervisning om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor. Den samlade elevhälsans gruppriktade arbete leds och samordnas av rektor/områdeschef.



Elevhälsoplan på enhetsnivå

Under rektors ledning upprättar elevhälsoteamet och skolans personal en elevhälsoplan på skolnivå där rutiner, arbetsätt och ansvarsfördelning dokumenteras för det gemensamma och sammanhållna elevhälsoarbetet på skolan utifrån gällande styrdokument. Elevhälsoplanen följs upp och utvärderas årligen som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet och för att identifiera utvecklingsområden inom elevhälsan.

Elevhälsans individuellt riktade arbete

Den samlade elevhälsan med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska...

... i det individuellt riktade arbetet

- bidra till att varje enskild elev genom ett inkluderande förhållningssätt ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål
- undanröja hinder för lärande, utveckling och hälsa
- uppmärksamma och på rektorns uppdrag utreda orsaker till inlärningsproblem
- uppmärksamma och utreda orsaker till ohälsa
- bidra med åtgärder och anpassning för varje enskild elev i behov av särskilt stöd

Det individuellt riktade arbetet ger genom tillgången till den tvärprofessionella kompetensen inom elevhälsoteamet, förutsättningar för en bred kartläggning, analys och bedömning av en elevs behov av särskilt stöd. För att det riktade arbetet ska ges på ett effektivt sätt används modellen på nästa uppslag.





Modellen fungerar stegvis, först vid utebliven effekt av de insatta åtgärderna utreds behovet vidare.

1. Pedagog, klassrum/lärandemiljö. Lärare/mentor/pedagog samt övriga undervisande lärare ska uppmärksamma tecken om elev riskerar att inte utvecklas i riktning mot kunskapsmålen i läroplanen eller mot att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. En pedagogisk bedömning av en elevs kunskaper tar sin utgångspunkt i elevens arbetsprestationer och lärarens tolkning av dessa. Det omfattar alla de olika kunskapsbedömningar som görs för att kartlägga och värdera kunskaper. Om tecken uppmärksammas ska skolan skyndsamt ge stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och behöver inte fatta något formellt beslut för att sätta in extra anpassningar. Elevhälsans kompetenser kan här ha en förebyggande och rådgivande roll.

2. Arbetslaget utgör ett stöd i att utifrån sin samlade kompetens anpassa stödinsatserna ytterligare efter elevens behov eller ge förslag på alternativa extra anpassningar. Extra anpassningar intensifieras - det kan handla om att öka omfattningen av och takten i stödinsatsen. Om det uppmärksammas att en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska lärare eller övrig skolpersonal anmäla detta till skolledare enligt rutinerna framskrivna i barnhälso-/elevhälsoplan. Skolledaren ska då se till att barnets/elevens behov skyndsamt utreds och att detta sker i samråd med elevhälsan.

3. Elevhälsoteam Rektor har enligt skollag ansvar för att skyndsamt utreda, och för att samråda med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Elevhälsoteamet, under ledning av rektor, följer de rutiner som finns framskrivna i enhetens elevhälsoplan.

Barnhälsoteam (förskolan) Förskolechef samråder med representanter från varje avdelning/enhet kontinuerligt för att följa och kartlägga barnens utveckling och behov så att de får det särskilda stöd och den hjälp och de utmaningar de behöver. Barnhälsoteamet, under ledning av förskolechef, följer de rutiner som finns framskrivna i barnhälsoplan.

4. Områdescentral elevhälsa Behov som i första hand inte kan lösas på enheten ska kunna lyftas av skolledare till områdeschefen som leder arbetet i områdescentrala elevhälsan. Områdeschef ska kunna tillgodose en snabb fördelning av uppdrag och utredningar till någon av de områdescentrala kompetenserna, enligt de rutiner som finns framskrivna i områdets plan för områdets centrala elevhälsa.

5. Förvaltningsövergripande insatser/externa kontakter Skolledare i samråd med områdeschef kan besluta att förvaltningsövergripande eller externa insatser krävs. Förvaltningsövergripande insatser kan vara;

- Utredningsenhet Lumos – under en begränsad tid kartläggs och utreds elevens behov ur ett socialt och pedagogiskt helhetsperspektiv.
- Resursskola – anpassad lärmiljö för elever i behov av extraordinära stödinsatser under längre eller kortare tid under vilken eleven har detta behov. Resursskolans uppdrag är att utifrån ett individuellt förhållnings-sätt möjliggöra elevens måluppfyllelse.
- Språkförskola för barn med grav språkstörning i åldrarna 4–5 år. Barnen har sin placering på språkförskolan en termin i taget. Sker i samverkan med Region Kronoberg, upptagningsområde hela Kronobergs län.
- Språkklass för elever med grav språkstörning i förskoleklass till åk 3. Barnen har sin placering på språkklassen en termin i taget. Vårdnadshavare ansöker om plats hos rektor Lillestadskolan.
- Hörselfpedagog arbetar förvaltningsövergripande och har sin placering på västra området



Elevhälsans professioner

Nedan en kort beskrivning av de professioner som det enligt skollagen ska finnas tillgång till inom elevhälsa; skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator samt personal med specialpedagogisk kompetens.

Skolläkarens kompetens omfattar elevhälsans medicinska insatser såsom diagnostik, vård och behandling och ser till att vården är av god kvalitet och håller hög patientsäkerhet.

Skolsköterskans kompetens omfattar hälsofrämjande omvårdnad som tillsammans med folkhälsovetenskap och medicinsk vetenskap är kunskapsområden som utgör basen i skolsköterskans profession och yrkesutövning. Denna kunskap ska skolsköterskan tillämpa i sitt dagliga arbete i mötet med barn och ungdomar i skolan och i nära samarbete med andra professioner.

Psykologens kompetens omfattar kunskaper i psykologi. Psykologen bistår skolan med psykologisk kompetens och psykologiska insatser, som gör det möjligt för eleverna att nå uppsatta kunskaps- och hälsomål. Att känna igen, diagnostisera och åtgärda de vanligaste beteende- och inlärningssvårigheterna.

Kurators kompetens omfattar skolsocialt arbete som tillsammans med kunskaper i beteende- och samhällsvetenskap samt socialt förändringsarbete och psykosocialt behandlingsarbete är grunden i kurators profession och yrkesutövning inom skolan.

Specialpedagogens kompetens omfattar specialpedagogik som handlar om undervisning och socialisation av barn och elever i behov av särskilt stöd och/eller funktionshinder. Specialpedagogen har dessutom en handledande roll, att tillsammans med personal och ledning bidra till skolans pedagogiska utveckling.

Speciallärares kompetens omfattar specialpedagogik som handlar om undervisning och socialisation av barn och elever i behov av särskilt stöd och/eller funktionshinder. Specialläraren riktar in sig på det direkta arbetet när ett barn/elev är i särskilda svårigheter gällande inlärningen i framförallt språk-, skriv-, läs- eller matematikutveckling.

Organisation

Områdesnivå

På vart och ett av de sex områdena finns en områdescentral elevhälsa underställd områdeschef. I områdescentrala elevhälsan säkerställer områdeschef att det finns tillgång till psykolog och områdesövergripande specialpedagogisk specialistkompetens. Specialpedagogiska kompetensen riktas även till förskolan. Områdeschef ska kunna tillgodose en snabb fördelning av uppdrag och utredningar till någon av de områdescentrala kompetenserna. Beroende på geografi, skolstruktur och eventuella förvaltningsövergripande ansvar får områdeschef avgöra omfattning av egna områdescentrala elevhälsan. Områdeschef ansvarar för att en plan på områdesnivå finns (motsvarande barnhälsoplan/elevhälsoplan) där rutiner, arbetssätt och ansvarsfördelning dokumenteras utifrån gällande styrdokument och denna riktlinje.

Verksamhetschef och områdeschefer ansvarar för att samverkan sker mellan de olika områdena samt med verksamhetsutvecklare/verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Enhetsnivå

Förskolechef och rektor har särskilt ansvar för barn och elever i behov av särskilt stöd. De ansvarar för att organisera, leda och samordna barnhälso-/elevhälsoteamets insatser på enheten så att barnen/eleverna ges det stöd som deras speciella behov kräver. Varje enhet har en upprättad barnhälso-/elevhälsoplan som utvärderas årligen. På enhetsnivå underställd rektor organiseras skolsköterska, kurator, specialpedagog samt speciallärare.







Växjö kommun
Box 1222
351 12 Växjö
telefon 0470-410 00
www.vaxjo.se